

ХУЛОСАИ НИҶОИИ

Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079

назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи

А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои
дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.4 .
Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва
минтақавӣ

Парвандаи аттестатсионии № ____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 30.05.2026, № 48

Дар бораи сазовор донишани Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло, дар мавзӯи «Сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирёбии низоми муносибатҳои байналхалқӣ», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ, ба ҳимоя дар ҷаласаи Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, ки бо фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтааст 28-уми феврالی соли 2026 (Протоколи № 40) қабул гардидааст. аз 30 майи соли 2026, №364 ш/д). (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33;

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло 8 феврالی соли 1990 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар оилаи коргар таваллуд шудааст.

Солҳои 2009–2014 тибқи квотаи Президентӣ факултети забоншиносии Донишгоҳи Айни-шамси Ҷумҳурии Мисри Арабро бо ихтисоси Шарқшинос бо дипломи аъло хатм намудааст. Абдусаломзода А.М Солҳои 2015-2017 зинаи магистратураи факултети муносибатҳои байналхалқии ДМТ-ро ба итмом расонидааст.

Аз 1 сентябри 2018 то имрӯз ба ҳайси ассистенти кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии факултети сиёсат ва идораи давлатии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав кор ва фаъолият менамояд.

Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло аз соли 2019 то инҷониб унвонҷӯи кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав мебошад.

Роҳбари илмӣ:

Сафарализода Хучамурод Қуддусӣ – доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи равандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистони факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Муқарризони расмӣ:

1. Ҳайдарзода Рустам Ҷӯра – доктори илмҳои фалсафа, директори Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои АМИТ.

2. Музафарзода Фазлиддин - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Муасисаи пешбар -Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби мудири кафедраи сиёсатшиносӣ, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Муродова Г.Р. эксперт (омодасозии лоиҳаи тақриз) номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Пирназаров Э.А. ва котиби илмии маҷлис номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент – Якубзода Ф.Н. имзо гардидааст, қайд менамоянд, ки диссертатсияи Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло дар мавзуи «Сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирёбии низоми муносибатҳои байналхалқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ» таҳқиқоти мукамал, дорои сохтори ягона, қори мустақилонаи анҷомёфта ва наwgонии илмӣ мебошад. Диссертатсияи Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло аз рӯйи мазмуну мундариҷаи худ ба талаботи бандҳои 31-33- и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, № 295) тасдиқ шудааст, ҷавобгу буда ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ, мебошад.

Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло, оид ба мавзуи диссертатсия 3 мақола дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп намудааст. Инчунин, оид ба масъалаҳои мавзуи диссертатсионӣ 3 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва

байналмилалӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо чоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмии муаллиф инъикос ёфтаанд. Интишороти довталаб ба талаботи бандҳои 34-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмии муаллиф инъикос ёфтаанд:

ФЕҲРИСТИ ИНТИШОРОТИ ДОВТАЛАБИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ

а) Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

[1-М]. Абдусаломзода А.М. Омӯзиши назарияҳои муосири сиёсати хориҷӣ [Матн] / А.М. Абдусаломзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2020. – №10. – С.298-303. ISSN: 2413-5151

[2-М]. Абдусаломзода А.М. Сиёсати хориҷӣ омили муҳимми ҳимояи манфиатҳои миллӣ [Матн] / А.М. Абдусаломзода // Маҷалаи илмӣ сиёсии «Идоракунии давлатӣ»-и Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2024. – №4/3. (665) –С.360-372. ISSN- 2646-0651; ISSN-2709-8567.

[3-М]. Абдусаломзода А.М. Механизмҳои татбиқи манфиатҳои миллӣ дар сиёсати хориҷии давлат [Матн] / А.М. Абдусаломзода // «Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз» Маҷалаи маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2022. – №3. (11). – С.61-74 ISSN-2790-3567.

б) Мақолаҳои илмие, ки дар нашрияҳои дигари илмӣ ва Конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ нашр шудаанд:

[4-М]. Абдусаломзода А.М. Сиёсати дарҳои кушод ва мавқеъгирии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар арсаи ҷаҳонӣ [Матн] /

Абдусаломзода А.М.// Паёми Донишгоҳи давлатии Данғара (маҷалаи илмӣ). – 2023. – №1. (23). –С. 182-189.

[5-М]. Абдусаломзода А.М. Рушди сиёсати хориҷӣ ва василаҳои татбиқи он дар шароити муосир // Маводи Конференсияи байналмилалии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Нақш ва мақоми Осиёи Марказӣ дар низоми нави муносибатҳои байналмилалӣ» (шаҳри Кӯлоб моҳи октябри соли 2023). –

Кӯлоб: Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абубабдуллоҳи Рудақӣ, 2023. – С.191-197.

[6-М]. Абдусаломзода А.М. Ҳамкорӣҳои байналмилалӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи созмонҳои минтақавӣ // Маводи Конференсияи илмӣ-назориявӣи байналмилалӣ дар мавзӯи «Конститусияи Ҷумҳурии Тоҷикистон-санади олии ҳуқуқии кишвар» бахшида ба 30-солагии қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Соли маърифати ҳуқуқӣ» эълон гардидани соли 2024 (Бохтар, 1-2 ноябри соли 2024). Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, 2024. – С.487-495.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муқарризони зерин ворид шудаанд:

Саидов Ҳ.С. - доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст эрод надорад.

Неъмонов Ҷ.М. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст эрод надорад.

Нуриддин П.Р. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ. Тақриз мусбат аст ва чунин эродҳо дорад:

1. Дар зербоби дуҷуми боби дуҷум десертатсия масъалаи ташаккул ва инкишофи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барраси намудааст ва хуб мешуд, ки ӯ бо овардани мисолҳои мушаххас онро асоснок менамуд.

2. Ба ақидаи мо тақвияти фарзияҳои таҳқиқот хуб мешуд, ки андеша ва мавқеъгирии намоёндагони ҷомеаи шахрвандӣ низ оварда мешуд ва мавриди баррасӣ қарор мегирифт.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъйин гардидаанд. Интиҳоби муқарризон ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзӯи таҳқиқшуда, аз ҷумла дар бораи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳифзи манфиатҳои миллии кишвар, муносибатҳои дӯҷониба ва бисёрҷониба, муносибатҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, таъғйирёбии вазъии сиёсии ҷаҳони имрӯз, ба роҳ мондани муносибатҳои байналмилалӣ

дар асоси сиёсати дарҳои кушода ва таъғиротҳои геополитикии замони муосир дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон корҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахассисони шинохтаи соҳаҳои илми худ маҳсуб меёбанд.

Муасисаи пешбар- Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, дар самти омӯзиши масъалаҳои муҳимми сиёсати хориҷи, ба роҳ мондани муносибатҳои дучониба ва бисёрҷониба ва ҳамчунин ба раванди амалигардии муносибатҳои дипломатӣ ва таҳлилу баррасии масъалаи мазкур, саҳми назаррас дорад.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи доктараби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- дар заминаи таҳқиқ, таҳлили концептуалӣ ва назариявӣ- методологӣ хусусиятҳои ташаккули сиёсати хориҷӣ, моҳият ва роҳҳои амалишавии онҳо дар сиёсат ошкор гардиданд;

- бо истифода аз методҳои коммуникатсионӣ-муқоисавӣ, таърихӣ, психологӣ, таҳлили мундариҷавӣ, таҳқиқ ва таҳлили сиёсати хориҷӣ ва шароити таъғйирёбии низоми муносибатҳои байналмилалӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода шудааст;

- инчунин зимни таҳқиқот ва таҳлили мавзӯи баррасишаванда тамоюл ва ҳифзи мафиятҳои милли арзёбӣ шудаанд;

- сиёсати давлатӣ дар заминаи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ барои пешбурд ва татбиқи сиёсати хориҷии кишвар мусоидат мекунад;

- дар заминаи таҳқиқот роҳу усулҳои дуруст ба роҳ мондани сиёсати хориҷии мамлакат ва ба ин васила таҳким бахшидани муносибатҳои байналмилалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, тавсияҳо манзур гардидаанд.

Вазифаҳои таҳқиқот:

- асосноккунии назариявӣ-методологӣ тадқиқи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар заминаи дигаргуншавии муносибатҳои байналмилалӣ;

- таҳлили таҳаввулотҳои сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи пасошӯравӣ;

- муайян намудани афзалиятҳои асосии сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити низоми муносибати муносибатҳои байналмилалӣ;

- таҳқиқи механизмҳои татбиқи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- арзёбии таъсири омилҳои минтақавӣ ва глобалӣ ба сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-муайян намудани дурнамо ва имкониятҳои асосӣ барои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сиёсати хориҷӣ дар шароити дигаргуншавии низоми муносибатҳои байналмилалӣ.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот. Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки хулосаҳои асосии диссертатсия заминаи муайяни назариявиро барои омӯзиши минбаъдаи самти фаъолияти хориҷии Тоҷикистон, муносибати тарафайни Тоҷикистон бо кишварҳои минтақавӣ ва ҷаҳониро бунёд менамояд. Таҳлили маҷмуии заминаҳои шартномавӣ-ҳуқуқии Тоҷикистон ва дигар кишварҳо амалӣ карда шудааст, ки имконият медиҳад муқаррароти назариявии баҳогузориҳои самаранокӣ қарорҳои қабулшуда дар самти фаъолияти хориҷӣ бунёд карда шавад.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот. Маводи таҳқиқот имконият медиҳанд, ки муносибатҳои муосири байни кишварҳо дар соҳаҳои гуногун ба тариқи дақиқ ва сахт дарк карда шаванд. Хулосаҳо ва пешниҳодҳо барои сохторҳои давлатӣ, ки дар қабули қарорҳои фаъолияти хориҷӣ ваколатдоранд, тавсия гардидаанд. Илова бар ин, имконияти истифодаи маводҳо ва хулосаҳои таҳқиқоти мазкур аз тарафи мақомоти давлатӣ ва инчунин муассисаҳои илмӣ ҷой дорад. Қайд намудан зарур аст, ки маводҳои таҳқиқоти мазкур барои таълими чунин фанҳо, ба монанди сиёсати ҷаҳонӣ, сиёсати хориҷӣ, геополитика, иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва инчунин курсҳои махсус, Натиҷаҳои бадастовардаи доктлаби дараҷаи илмӣ дар воқеияти ҷамъиятӣ татбиқи васеи хешро пайдо менамоянд, ки бо сиёсати хориҷӣ алоқаманданд, метавонанд истифода шаванд.

Эътимоднокии тадқиқот тавассути ҳаҷми маводи кофӣ, таҳқиқоти дақиқ, маълумоти дурусту сахт ва натиҷаҳои бадастомада дар ҷараёни таҳқиқот тасдиқ мегардад. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ пешниҳод карда шудаанд. Инчунин, интишороти муаллиф низ дар иртибот бо натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ махсуб меёбанд.

Хулосаҳои муаллиф дар заминаи омӯзиши ҷанбаҳои назариявии мавзӯ ва таҳлили равандҳои сиёсии муосир ба даст омада, хулоса шудаанд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки хулосаҳо ва пешниҳодоти таҳқиқот тавассути асосҳои назариявӣ методологӣ диссертатсия асоснок гардидаанд. Пеш аз ҳама, дақиқияти маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишороти муаллиф, гузаронидани таҳқиқи

эътимодноки диссертатсионӣ мебошанд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ пешниҳод карда шудаанд.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Таҳия, коркард ва таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ натиҷаи фаъолияти тулонии муаллиф мебошад. Муаллиф дар ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқоти илмӣ бевосита иштирок намуда, натиҷаҳои таҳқиқоти мазкурро мустақилона ҷамъбаст намудааст.

Омӯзишу таҳқиқи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон имконият медиҳад, ки ҷойгоҳи мамлакат дар рушди равандҳои демократӣ, ташаккули сиёсати хориҷӣ, раванди ба роҳ мондани муносибатҳои дипломатӣ дарк карда шавад.

Таҳқиқи асосҳои назариявии ташаккул ва инкишофи сиёсати хориҷӣ на танҳо ба дарки моҳияти ин зухурот мусоидат менамояд, балки воситаи муҳимми ҷалби сармояҳои хориҷӣ, ҳимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон дар дигар мамлакатҳо, инчунин рушди муносибатҳои байналмилалӣ дар ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Маҷлиси Шурои диссертатсионии 30 майи соли 2026 доир шуда дар бораи сазовор донишдани Абдусаломзода Абдуқодир Маҳмадулло, ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 13 нафар ҳузурӣ (1 нафар маҷозӣ) иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 4 нафар.

Аз 13 нафар ҳузурӣ (1 нафар маҷозӣ) иштирокчиён, ки дар маҷлиси Шуро ҳозир буданд, овоз доданд: тарафдор 14 муқобил нест, бюллетенҳои безътибор нест.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
Доктори илмҳои сиёсӣ

Кувватзода С. З.

Котиби илмӣ
Шурои диссертатсионӣ,
номзади илмҳои сиёсӣ

Сангинов Н.Н.

